

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

**ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ**

Αθήνα, 6 Αυγούστου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους Υπουργούς

- Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Θέμα: «Ανάγκη θεσμικής προστασίας των ατόμων με βαριά αναπηρία από δυσανάλογες φορολογικές επιβαρύνσεις και μέτρα αναγκαστικής είσπραξης»

Η προστασία των ατόμων με αναπηρία αποτελεί συνταγματική επιταγή, διεθνή υποχρέωση της χώρας και θεμελιώδη έκφανση του κοινωνικού κράτους δικαίου. Η Πολιτεία οφείλει όχι μόνο να απέχει από πρακτικές που επιδεινώνουν τις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία, αλλά και να λαμβάνει θετικά μέτρα που διασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Ωστόσο, το ισχύον πλαίσιο φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας και οι διαδικασίες αναγκαστικής είσπραξης εξακολουθούν να εφαρμόζονται, σε πολλές περιπτώσεις, χωρίς να λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι αντικειμενικά αυξημένες ανάγκες διαβίωσης των ατόμων με βαριά αναπηρία. Πολίτες με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, οι οποίοι αντιμετωπίζουν μόνιμες και ιδιαίτερα αυξημένες δαπάνες για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, υποστηρικτικές υπηρεσίες, ειδικό εξοπλισμό και καθημερινή φροντίδα, βρίσκονται αντιμέτωποι με ληξιπρόθεσμες φορολογικές οφειλές, παρακρατήσεις συντάξεων, κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών και λοιπά μέτρα διοικητικής εκτέλεσης, χωρίς να φαίνεται να υφίσταται ειδική διαδικασία αξιολόγησης της πραγματικής οικονομικής τους κατάστασης.

Πρόσφατα αναδείχθηκε περίπτωση πολίτη με ολική τύφλωση, σοβαρή ογκολογική νόσο και ανάγκη συνεχούς υποστήριξης, ο οποίος βρέθηκε αντιμέτωπος με μέτρα αναγκαστικής είσπραξης για οφειλές ΕΝΦΙΑ, παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες της ζωής του καταδεικνύουν αντικειμενική αδυναμία ανταπόκρισης στις σχετικές υποχρεώσεις. Η συγκεκριμένη υπόθεση αναδεικνύει τις αδυναμίες του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου και δημιουργεί εύλογο προβληματισμό ως προς την επάρκεια της προστασίας που παρέχεται στα άτομα με βαριά αναπηρία.

Σύμφωνα με το **άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος**, οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν στα δημόσια βάρη ανάλογα με τις δυνάμεις τους. Η αρχή της φοροδοτικής ικανότητας δεν εξαντλείται στη λογιστική αποτύπωση περιουσίας, αλλά προϋποθέτει ουσιαστική εκτίμηση της πραγματικής οικονομικής δυνατότητας κάθε πολίτη.

Το **άρθρο 21 παρ. 6 του Συντάγματος** κατοχυρώνει ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Παράλληλα, σύμφωνα με το **άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος**, τα θεμελιώδη δικαιώματα τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους, ενώ όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους, εφαρμόζοντας σε κάθε περίπτωση την αρχή της αναλογικότητας.

Η Ελλάδα έχει κυρώσει με τον **ν. 4074/2012 τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία**, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ελληνικής έννομης τάξης.

Ειδικότερα:

- το άρθρο 5 κατοχυρώνει την ισότητα και απαγορεύει κάθε διάκριση λόγω αναπηρίας,
- το άρθρο 19 κατοχυρώνει το δικαίωμα στην ανεξάρτητη διαβίωση και την ένταξη στην κοινότητα,
- το άρθρο 28 αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία σε επαρκές επίπεδο διαβίωσης και κοινωνική προστασία.

Επιπλέον, με τον **ν. 4359/2016**, με τον οποίο κυρώθηκε ο **Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης**, η χώρα μας δεσμεύεται, μεταξύ άλλων, από το **άρθρο 15**, που κατοχυρώνει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην αυτονομία, την κοινωνική ένταξη και τη συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας.

Με τον **ν. 4488/2017** η ελληνική Πολιτεία υποχρεώθηκε να ενσωματώνει τη διάσταση της αναπηρίας στο σύνολο των δημόσιων πολιτικών και της διοικητικής δράσης, ενώ όλες οι δημόσιες αρχές οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις της Σύμβασης του ΟΗΕ.

Παράλληλα, ο **Συνήγορος του Πολίτη** έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας προϋποθέτει την ουσιαστική συνεκτίμηση των ιδιαίτερων συνθηκών που αντιμετωπίζουν οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες κατά την άσκηση της διοικητικής δράσης.

Η πάγια νομολογία του **Συμβουλίου της Επικρατείας** αναγνωρίζει ότι η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της φοροδοτικής ικανότητας αποτελούν θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές που δεσμεύουν τον κοινό νομοθέτη και τη Διοίκηση κατά την επιβολή και την είσπραξη των φορολογικών βαρών.

Υπό το πρίσμα αυτό, η επιβολή μέτρων αναγκαστικής είσπραξης σε βάρος πολιτών με βαριά αναπηρία, χωρίς προηγούμενη ουσιαστική στάθμιση της ιδιαίτερης κατάστασής τους, εγείρει σοβαρά ζητήματα συμβατότητας με το Σύνταγμα, τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τις αρχές της χρηστής διοίκησης.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Πόσοι φορολογούμενοι με πιστοποιημένο ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω έχουν υποστεί κατά την τελευταία πενταετία μέτρα αναγκαστικής είσπραξης (κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών, παρακρατήσεις συντάξεων, δεσμεύσεις περιουσιακών στοιχείων ή λοιπές πράξεις διοικητικής εκτέλεσης); Ποιο είναι το συνολικό ύψος των βεβαιωμένων και των εισπραχθέντων οφειλών στις περιπτώσεις αυτές;
2. Διαθέτει η ΑΑΔΕ ειδικό πρωτόκολλο ή διαδικασία αξιολόγησης για φορολογουμένους με πιστοποιημένη βαριά αναπηρία πριν από την επιβολή μέτρων αναγκαστικής είσπραξης; Εάν ναι, ποιο είναι το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και πόσες φορές έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα;
3. Προτίθεται η κυβέρνηση να αναθεωρήσει το ισχύον πλαίσιο απαλλαγών ή μειώσεων του ΕΝΦΙΑ, ώστε να συνεκτιμώνται οι πραγματικές και πάγιες δαπάνες που συνεπάγεται η βαριά αναπηρία και όχι μόνο τα εισοδηματικά ή περιουσιακά δεδομένα, σύμφωνα με την αρχή της φοροδοτικής ικανότητας του άρθρου 4 παρ. 5 του Συντάγματος και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία;
4. Προτίθεται η κυβέρνηση να θεσπίσει ειδική διαδικασία αναστολής ή εξαίρεσης από μέτρα αναγκαστικής είσπραξης για φορολογουμένους με πιστοποιημένη βαριά αναπηρία, όταν αποδεδειγμένα συντρέχει αντικειμενική αδυναμία εξόφλησης των οφειλών και η λήψη των μέτρων αυτών θέτει σε κίνδυνο την αξιοπρεπή διαβίωσή τους;
5. Προτίθεται να εκδώσει ειδικές οδηγίες προς την ΑΑΔΕ για την εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της εύλογης προσαρμογής κατά τη λήψη μέτρων αναγκαστικής είσπραξης σε βάρος ατόμων με βαριά αναπηρία, σε συμμόρφωση με τον ν. 4074/2012, τον ν. 4488/2017 και τις συνταγματικές επιταγές του άρθρου 21 παρ. 6 του Συντάγματος;

Ο ερωτών Βουλευτής

Παππάς Πέτρος